

UDENRIGSMINISTERIET

3. oktober 2016

Spørgsmål fra Udenrigsudvalget til
udenrigsministeren af 8. september 2016.
Spørgsmål 353 ad URU alm. del stillet af
medlem af udvalget Marie Krarup (DF).

Spørgsmål 353 ad URU alm. del:

Vil ministeren, evt. med bidrag fra andre ministre, besvare følgende spørgsmål
om sanktionspolitikken i forhold til Rusland:

Hvor meget er dansk eksport til Rusland faldet pga. sanktionspolitikken fra
2014?

Hvor meget har det danske landbrugserhverv tabt pga. sanktionspolitikken
over for Rusland?

Vil regeringen kompensere landmændenes tab?

Hvad er målet med sanktionspolitikken, og mener ministeren, at man er kommet
målene nærmere med sanktionspolitikken?

Hvad skal der præcis til, før regeringen vil råde til at løfte sanktionerne?

Mener ministeren, at Peter Taksø-Jensen rapportens idé om, at Danmark
skal føre en udenrigspolitik baseret på danske nationale interesser, er rigtig?

Mener ministeren, at Danmark med sanktionspolitikken over for Rusland fører
interessebaseret udenrigspolitik?

Svar:

Siden marts 2014 har EU indført en række gradvist skærpede sanktionstiltag mod Rusland. Det gælder diplomatiske sanktioner, sanktioner mod individer og juridiske personer samt økonomiske sanktioner. De økonomiske sanktioner mod Rusland er indført i juli 2014 og vedrører fire områder: 1) Den finansielle sektor (begrænsninger på adgang til EU's kapitalmarkeder), 2) Våbenembargo, 3) Eksportrestriktioner vedr. produkter med dobbelt anvendelse (såkaldt "dual-use"), samt 4) Indskrænkelse af adgang til "følsomme teknologier." Sanktionerne, der oprindeligt blev besluttet for et år er siden blevet forlænget hvert halve år, senest den 1. juli 2016 efter afholdelsen af Det Europæiske Råd og udløber næste gang 31. januar 2017.

EU's sanktioner mod Rusland er indført som konsekvens af Ruslands illegale annektering af Krim-halvøen og destabiliserende adfærd i det østlige Ukraine. Parallele sanktioner er i koordination med EU indført af andre lande, herunder USA, Canada, Australien, Norge og Island. Sanktionerne bidrager til at lægge pres på Rusland, for at få Rusland til at ændre adfærd i Ukraine og ikke kun i ord, men også i handling bidrage til Minsk-fredsftalens implementering. Samtidig har sanktionerne og deres mulige eskalering til formål at afholde Rusland fra yderligere aggression. Situationen i Ukraine kunne meget vel have set værre ud, hvis EU ikke havde

indført sanktioner. Sanktionerne kan kun forventes omsat til ændret politisk adfærd, hvis Rusland er overbevist om, at sanktionerne ikke forsvinder af sig selv, blot man venter længe nok. Det fordrer, at vi i EU-kredsen fortsætter med at udvise strategisk tålmodighed og enighed samt bakker op om vores repræsentanter i de relevante forhandlingsfora.

EU's tiltag over for Rusland er afmålte og proportionale. De har ikke et omfang, der afgørende vil skade Ruslands overordnede økonomi eller befolkningens basale levevilkår. Det er ikke hensigten. Sanktionerne mod Rusland og ikke mindst de russiske modsanktioner påvirker ikke desto mindre den russiske økonomi, der i forvejen er hårdt presset af bl.a. den lave oliepris og udskudte strukturreformer. De bidrager således til at gøre en i forvejen vanskelig økonomisk situation værre. Endvidere gør de livet vanskeligere for en lille gruppe af personer og virksomheder, som bærer et særligt ansvar for eller nyder gavn af den politik, som Rusland fører. Det lægger et pres på Rusland.

Det er af vital interesse for en lille stat som Danmark, at der er en regelbunden international verdensorden, hvor staters adfærd søges reguleret gennem internationale aftaler og institutioner, som eksempelvis FN-charteret, Helsinki-princippet, WTO-samarbejdet m.fl. Derfor er en dansk udenrigspolitik baseret på nationale interesser i høj grad også en udenrigspolitik, der skrider ind over for grov tilsidesættelse af fundamentale internationale spilleregler, som vi har set det i Ukraine. Prisen for at lade Rusland overtræde international ret og orden uden konsekvenser, vil på længere sigt, være højere og bidrage til en større usikkerhed.

Virkningerne af EU's sanktioner på dansk økonomi vurderes at være begrænsede, selvom enkelte sektorer og virksomheder har oplevet en mere negativ effekt. Sanktionerne omfatter som nævnt ikke fødevareområdet.

Rusland indførte i februar 2014 en række veterinært begrundede restriktioner på import af svin og svinekød fra EU. Restriktionerne var begrundet i fundet af afrikansk svinepest i Polen og de baltiske lande. Disse restriktioner er en meget væsentlig årsag bag faldet i den danske fødevarereksport til Rusland, jf. Økonomisk Redegørelse august 2014 (boks 4.5 side 92). De er uden forbindelse til EU's økonomiske sanktioner, der som nævnt først blev indført i juli 2014. Det bemærkes, at et WTO tvistbilægelsespanel har konkluderet, at Ruslands veterinært begrundede restriktioner er WTO-stridige.

Udover de veterinært begrundede restriktioner fra februar 2014, indførte Rusland i august 2014 - som modreaktion på EU's økonomiske sanktioner fra juli - et importforbud på landbrugsprodukter, råvarer og fødevarer fra blandt andre EU. Dette importforbud har især ramt den russiske forbruger, men også en række danske fødevarer virksomheder og landmænd, med relativt stor eksponering mod Rusland.

Regeringen har fra starten været opmærksom på, at EU's sanktionspolitik også kunne have afledte konsekvenser for Danmark. Regeringen har ydet en indsats for at forsøge at afbøde nogle af virkningerne. Iværksættelsen i EU af midlertidige støtteordninger til privat oplagring af svinekød (som Danmark har gjort flittigt brug af) er et eksempel herpå. Eksportrådets støtteordning til ramte eksportørers afsøgning af alternative afsætningsmarkeder er et andet.

Den danske fødevareeksport til Rusland var i 2013 på ca. 4,3 mia. kr. medens den i 2014 var på ca. 1,3 mia. kr. Det betyder et samlet fald på ca. 3 mia. kr. Som nævnt er dette fald ikke direkte forårsaget af EU's sanktioner, men af de russiske importforbud på fødevareområdet, hvoraf en meget væsentlig andel skyldes de russiske veterinært begrundede restriktioner, som har været indført før, og dermed uafhængigt af, EU's sanktioner.

En nøjagtig opgørelse af de danske virksomheders, herunder landsbrugserhverv, tabte indtjening som følge af EU's sanktioner og Ruslands importforbud er vanskelig at lave, og ville desuden være forbundet med stor usikkerhed og skulle bero på en række hypotetiske antagelser, såsom eksempelvis hvor stor eksporten til Rusland ville have været, såfremt Rusland ikke havde indført importforbuddet.

Når man ser på prisudvikling og eksport af svinekød i de seneste måneder har udviklingen været positiv. Det samme er ikke helt tilfældet på mejeriområdet, men her har andre effekter end den russiske embargo spillet ind (mælkekvoternes ophør og stigende efterspørgsel på vigtige markeder). Imidlertid har der på det allerseneste også været tegn på en positiv udvikling i denne sektor. Det indikerer, at et proaktivt og omstillingsparat dansk landbrug i et vist omfang har været i stand til at finde nye markeder i stedet for Rusland.

Udenrigsministeriet